

Yiyiniz içiniz ancak israf etmeyiniz (Araf 31)

Banu Atabay'ın lezzetler.com Yemek Tarifleri Sitesi

SOFRADA KONUŞMA

Sofrada konuşurken sağırlara sesleniyormuş gibi yüksek sesle konuşmak doğru değildir. Sofrada sağ ve solumuzda oturanlardan biriyle durmadan konuşmak, diğer tarafınızda oturan kimseyi hiçe saymak ya da yanımızdaki konuşanın iskemlesinin arkasından işaretlerle veya bağırırıcasına konuşmak da kesinlikle doğru bir davranış değildir. Her ne kadar kolay ve hoş bir iş değilse de, sofrada yemek anında sağımızda oturanla olduğu kadar solumuzda oturanla da ilgilenerek konuşmalarımızı yönetmekliğimiz gerekir.

Sonra, sofrada konuşurlarken, tek bir kişiyle konuşulmayacağı göz önünde tutularak ancak herkesi ilgilendirecek konular üzerine konuşmamız çok olumlu bir hava yaratır. Örneğin; siyasal ve dinsel konular davetlilerden ancak pek azını ilgilendireceği için sofrada bu gibi konulara pek girilmemelidir. Neşe kaynağı olması gereken sofraya ve toplantılarda cinayet, intihar, ölüm, hastalık, çalgınlık ve hayalet gibi kasvet verici, can sıkıcı konulardan da çekinme zorunluluğu vardır.

Gene sofralarda, resmî davetlerde kendimizi ilgilendiren konulardan söz etmek de her ne kadar doğru değilse de, sağ ya da solumuzdaki samimî bir dostumuza, evlerimizin dertlerinden (kadınlar kocalarından, kocalar da hanımlarından olmamak üzere) çocuklarının yaramazlık ya da çalışkanlıklarından, aşırılığa vardırılmamak, ancak kısa bir zamana için görüşmekte bir sakınca yoktur.

Erkeklerin, kadınlar arasındaki sükse ve başarıları ya da uğraşlarının teknik ayrıntıları davetliler bir tarafa, hattâ içten dostlarımızı bile pek az ilgilendiren konulardır. Sofrada güzel bir öykü anlatmak herkesi ilgilendireceği gibi, yerinde ve nükteli anlatılmış hikâyeler (ancak nükte davetlilerden birini yerme veya aleyhinde olmamak koşuluyla) sofranın ahenk ve neşesini arttırmış olur. Bu bakımdan sofrada hikâye anlatmak çok yerinde bir davranıştır. Ancak anlatılan hikâyede ayıp ve kaba kelimeler kullanılmış olmaması gerekir...

Bir de hikâyeyi anlatacak olan kimse hikâyesini iyi bilmesi ve uygun düşecek yerde anlatması gerekir. Ayıp, ya da kaba kelimeler kullanarak anlatılan hikâyeler ortalıkta bir soğukluk yaratabileceği gibi, hikâyeyi iyi bilmemekten veya bazı yerlerini hatırlayamamaktan doğan duraklamalar, düşünceler insanın gülünç bir duruma düşmesine neden olur. Esasen böyle genel sofraya, ziyafet veya meclislerde hikâye anlatacak olan kimseler, aşağıdaki özellikleri gözönünde bulundurmak zorunluluğundadırlar.

a) Zaman ve yere uygun olması, yani ciddi bir konu üzerinde konuşulurken, damdan düşercesine hikâye anlatmaya kalkışılmaması, ortada konuşanlarla anlatılacak hikâye arasında ilgi bulunması.

b) Hikâyenin iyice bilinmesi, baş, orta ve sonunun birbirine karıştırılmaması için anlatmadan önce, bütün hikâyeyi şöyle bir zihinden geçirilmiş olması,

c) Ağır konuşarak, nükteli, gerekli yerlerde ve dinleyenler tarafından gülündüğü anlarda durulması,

d) Hikâyenin nükteli olması, anlaşılması güç, çetin ve sıkıcı olmaması,

e) Hikâye anlatılmaya başlamadan, anlatılırken hatta anlatıldıktan sonra hikâyeyi anlatan tarafından gülünmemesi. (Çünkü davetliler tarafından biri çıkıp da, kahkayı basarak durun size daha tuhafını anlatayım derse, anlatan zor duruma düşmüş olabilir.)

f) Davetliler tarafından sürekli rica ve ısrar olmadıkça ikinci bir hikâyeye başlanmaması gerekir.

Hikâyeyi dinleyen davetliler arasında da, anlatılan hikâyeyi bilen olmuş olsa da, «ben bu hikâyeyi biliyorum» demesi gerektiği gibi, jest ve hareketleriyle bildiğini sezdirmemesi ve hikâyenin sonuna kadar ilgilenerek, sonunda da hiç bilmiyormuş gibi davranması gerekir.

Ve yine dinleyenler, hikâye anlatılırken, nakledenin sözünü kesmemesi, dinlemezlikten gelerek yanındakilerle konuşmaması, gözünü başka bir yöne daldırmaması, esner gibi davranışlarla sıkıldığını belli etmemesi gerekir. Hikâyemizi anlatırken, davetlilerden biri, ikide bir sözümüzü kesecek olursa veya bir de kendi anlatmak istediğini belli eden jest ve davranışlar yapacak olursa, hikâyeyi orada keserek: "Buyurun siz anlatın, sizin hikâyeleriniz bize daha fazla zevk verecektir..." demek suretiyle o kimsenin terbiyesizce davranışına nazikâne bir ders vermelidir. Kendisi bu davranışımızın anlamını anlayamayacak kadar pişkin dahi olsa, sizi dinlemekte olan diğer konuklar saygısız hakkında hükümlerini vermekte gecikmezler.

Sonra yine anlatmakta olduğumuz hikâyeyi eğer kimse dinlemiyorsa veya anlatırken yüzünüze kimse bakmayarak ilgilenmiyorsa; hikâyeniz dinleyenleri ilgilendirmiyor demektir. O halde boşuna nefes tüketmekte anlam yoktur. Yarıda bırakmaktan doğacak sıkılganlıktan kurtulmak için hikâyeyi kısa kesmeye bakmalıdır. Şunu da kısaca kaydedelim ki, sofrada nükteli ve yerinde hikâye anlatmak doğru bir davranış olmakla beraber, bunların fazla uzun olmamasına ve yine gereğinden fazla gülünecek bir şekilde olmamasına dikkat etmek gerekir. Uzun ve çok nükteli hikâyeleri yemekten sonraya bırakmak daha yerinde bir davranış olur. Çok güldürücü hikâyeler; karşısındakilerden birinin fazla gülmesi sonucunda ağızındaki kırıntıları etrafa saçması olasılığı olduğu gibi, çok uzun süren bir hikâye de karşısındakilerin yemeklerinin soğumasına neden olabilir.